

ارزیابی طرح تأمین آتیه مهر

کد موضوعی: ۲۳۰

شماره مسلسل: ۱۰۳۵۷

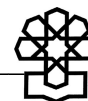
مردادماه ۱۳۸۹

دفتر: مطالعات برنامه و بودجه

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	۱. میزان اعتبار طرح
۳	۲. آثار و تبعات اجرای طرح
۳	۱-۲. ابعاد اجتماعی
۴	۲-۲. ابعاد حقوقی
۶	۲-۳. ابعاد بودجه‌ای
۹	۲. بررسی آیین‌نامه طرح تأمین آتیه
۹	۱-۳. تشکیل صندوق مهر امام رضا (ع)
۱۰	۲-۳. آیین‌نامه طرح تأمین آتیه
۱۱	نتیجه‌گیری
۱۲	پیوست‌ها
۱۲	۱. آیین‌نامه تأمین آتیه مهر امام رضا (ع)
۱۵	۲. مصوبه شورای عالی اداری در مورد ایجاد صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر رضا (ع)
	۳. معاون رئیس‌جمهور و دبیر شورای عالی اداری - فرهاد رهبر آگهی اساسنامه تأسیس
۱۷	صندوق اشتغال و ازدواج مهر رضا (ع)
۱۹	۴. آیین‌نامه صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر امام رضا (ع)
۳۱	۵. محاسبه ارزش اسمی و واقعی پول پرداخت شده توسط دولت

ارزیابی طرح تأمین آتیه مهر

چکیده

۱. «طرح تأمین آتیه مهر امام رضا (ع)» با تصویب آیین‌نامه‌ای توسط دولت ایجاد شده است. طبق این طرح قرار است برای نوزادان متولد سال ۱۳۸۹ به بعد ده میلیون ریال موجودی اولیه در سال اول و مبلغ یک میلیون ریال در سال‌های بعد به مدت بیست سال به حساب‌های غیرقابل برداشتی (تا ۱۸ سال) واریز شود.
۲. محاسبات نشان می‌دهد که تصمیم مزبور موجب متعهد شدن دولت‌ها به پرداخت ۷۵۴ هزار میلیارد ریال برای بیست سال آینده خواهد شد. بنابراین ماهیت عمل پیشنهادی دولت در مورد طرح مزبور به‌گونه‌ای است که نه تنها برای دولت کنونی بلکه برای دولت‌های بعد نیز تعهدات فراوانی به دنبال خواهد داشت. بر مبنای ساختار قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصمیم‌گیری در مورد ایجاد چنین تعهداتی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است.
۳. اجرای این طرح به دلیل انتفاع بخش خاصی از افراد جامعه (افراد متولد ۱۳۸۹ به بعد) طبق اصول متعدد قانون اساسی با اصول عدالت و عدم تبعیض بین آحاد جامعه مغایر است و پیامدهای ناخواسته اجتماعی و اقتصادی زیادی خواهد داشت.
۴. اجرای این طرح به شکل مصوبه دولت با مواد گوناگونی از قوانین و مقررات مالی لایحه قانون محاسبات عمومی، قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی و... مغایر است.
۵. اجرای طرح در سال جاری با کسری حداقل ۸ هزار میلیارد ریالی روبرو است.
۶. طبق محاسبات انجام شده ارزش اسمی مبلغ پرداخت شده برای متولدین سال اول اجرای طرح، در سال بیستم (با فرض پرداخت نرخ سود ۱۵ درصدی به مبلغ واریز شده توسط دولت) حدود ۲۵ میلیون تومان خواهد بود. در صورتی که نرخ تورم سالیانه به ترتیب ۱۰، ۱۵ و ۲۰ درصد باشد، ارزش حال (واقعی) ۲۵ میلیون تومان سال ۱۴۰۹، به ترتیب حدود ۲/۷ میلیون تومان، ۱/۵ میلیون تومان و ۶۶۰ هزار تومان خواهد بود.

مقدمه

رئیس‌جمهور در سومین سفر استانی خود به آذربایجان غربی و در سخنرانی خود در جمع مردم ارومیه اعلام کرد که دولت در نظر دارد در سال ۱۳۸۹ به هر کودک متولد شده مبلغ یک میلیون تومان اختصاص دهد. بنابر اعلام رئیس‌جمهوری مقرر شد صندوقی به نام صندوق آتیه فرزندان برای متولدان سال ۱۳۸۹ تشکیل شود که به مدت ۲۰ سال، سالیانه ۱۰۰ هزار تومان به این مبلغ اضافه شود. پیش از این نادرعلی الفت‌پور سرپرست وزارت رفاه در آبان‌ماه سال ۱۳۸۸ از تصویب طرح تأمین آتیه مهر امام رضا (ع) برای آینده فرزندان ایرانیان خبر داده و گفته بود که قرار است دولت هنگام تولد هر نوزاد، اقدام به افتتاح حساب با حداقل ۱۰ میلیون ریال موجودی کند و علاوه‌بر آن ماهیانه مبلغی از طرف ولی نوزاد و دولت به این حساب واریز خواهد شد.

به‌دنبال اعلام این طرح، هیئت وزیران بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، رفاه، مسکن و بانک مرکزی، جزئیات آیین‌نامه تأمین آتیه مهر امام رضا (ع) را تصویب کرد. با تصویب هیئت وزیران، کارگروهی با مسئولیت وزارت رفاه و با عضویت وزارت امور اقتصادی و دارایی، کار و امور اجتماعی، مسکن و شهرسازی، بانک مرکزی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری به‌منظور تهیه و تدوین شیوه‌نامه‌های مورد نیاز برای اجرای طرح تأمین آتیه مهر امام رضا (ع) تشکیل شد. هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۸/۸ که در مرکز استان خراسان رضوی تشکیل شد، آیین‌نامه تأمین آتیه مهر امام رضا (ع) را مشتمل بر ۱۰ ماده و ۴ تبصره، تصویب کرد و اندکی بعد این آیین‌نامه با الحاقاتی اصلاح شد (متن آیین‌نامه و اصلاحات در پیوست آمده است).

قابل ذکر است که دولت حداقل در دو مورد اما با بار مالی بسیار کمتر در مقاطع زمانی دیگر برای کارکنان خود، اقدامات مشابهی به‌عمل آورده است. در یک مورد، قانون تشکیل صندوق پس‌انداز مستخدمین کشور در سال ۱۳۵۳ به تصویب رسید که به‌دلیل عدم تأمین اعتبارات لازم غیرقابل اجرا ماند. پس از آن قانون تشکیل حساب پس‌انداز کارکنان دولت در تاریخ ۱۳۷۶/۱۱/۲۶ به تصویب رسید که هم‌اکنون نیز در حال اجراست. موارد فوق به‌دلیل ماهیت مشابه با این طرح به‌عنوان رویه حقوقی قابل استناد هستند.

در این گزارش ضمن بررسی میزان بار مالی طرح در سال جاری و در سال‌های بعد و بررسی آثار و تبعات بودجه‌ای آن، ابعاد اجرای آن به‌لحاظ اجتماعی و حقوقی بررسی می‌شود. در انتها آیین‌نامه طرح نیز از منظر قوانین و مقررات جاری کشور بررسی و ارزیابی شده است.

۱. میزان اعتبار طرح

در قانون بودجه سال ۱۳۸۹، جدول ۸ (برآورد اعتبارات تملک دارایی‌های مالی) در ردیف ۱۰۱۰۰۰ - واگذاری سهام ذیل (جزء «۸») «واگذاری سهام برای صندوق مهر امام رضا (ع) - برنامه تأمین آتیه»، اعتباری معادل ۵۰۰۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است. این درحالی است که بنا به اعلام رئیس سازمان ثبت احوال کشور در سه ماه نخست سال ۱۳۸۹، تعداد ۳۲۸ هزار و ۱۶۴ نفر در کشور متولد شده‌اند که اگر این تعداد را به کل سال ۱۳۸۹ تعمیم دهیم، به عددی معادل ۱ میلیون و ۳۱۲ هزار و ۶۵۶ نفر خواهیم رسید. با فرض پرداخت حداقل ده میلیون ریال برای هر نوزاد (براساس بند «ز» ماده (۱) آیین‌نامه طرح)، دولت در سال ۱۳۸۹ نیازمند اعتباری معادل ۱۳،۱۲۶ میلیارد ریال خواهد بود، لذا اعتبار در نظر گرفته شده برای این امر به هیچ عنوان پاسخگوی اجرای این طرح برای سال ۱۳۸۹ نخواهد بود. در عین حال بنابر اعلام دولت، علاوه‌بر رقم اولیه هر ماه مبلغی توسط دولت به حساب این افراد واریز خواهد شد که این موضوع اعتبار مورد نیاز برای سال‌های آتی را با رشدی تصاعدی مواجه خواهد کرد.

۲. آثار و تبعات اجرای طرح

۲-۱. ابعاد اجتماعی

● اجرای این طرح با اصل عدالت و عدم تبعیض بین آحاد جامعه مغایر است. طبق اصول متعدد قانون اساسی^۱ دولت موظف است برای همه افراد امکان اشتغال به‌کار و شرایط مساوی برای احراز مشاغل، برخورداری از تأمین اجتماعی، آموزش و پرورش رایگان و تأمین مسکن را فراهم آورد. اما طرح درصدد برخورداری و ایجاد امکانات برای بخشی از افراد جامعه است. زیرا شامل افراد متولد قبل از سال ۱۳۸۹ نمی‌شود (حتی تصویب قانون توسط مجلس شورای اسلامی نیز

۱. اصل بیست‌وهشتم - هرکس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد امکان اشتغال به‌کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید.

اصل بیست‌ونهم - برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، ازکارافتادگی، بی‌سرپرستی، در راه ماندگی، حوادث و سوانح، نیاز به خدمات بهداشتی درمانی و مراقبت‌های پزشکی به‌صورت بیمه و...، حقی است همگانی. دولت موظف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یک‌یک افراد کشور تأمین کند.

اصل سیام - دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سر حد خودکفایی کشور به‌طور رایگان گسترش دهد.

اصل سی‌ویکم - داشتن مسکن متناسب با نیاز، حق هر فرد و خانواده ایرانی است. دولت موظف است با رعایت اولویت برای آنها که نیازمندترند به‌خصوص روستائینان و کارگران زمینه اجرای این اصل را فراهم کند.

اجرای ایرادهای طرح مزبور را توجیه نمی‌کند چه برسد به اینکه انجام این کار در حال حاضر پشتوانه قانونی مجلس شورای اسلامی را هم ندارد.

● اجرای طرح می‌تواند باعث تشویق مردم (به‌خصوص افراد تهیدست) به ازدیاد جمعیت شود. با توجه به مشکلات کشور و ناتوانی دولت در زمینه تأمین مسکن، ایجاد شغل و سایر مسائل اجتماعی برای افراد جامعه، اجرای این طرح می‌تواند به عمیق‌تر شدن این مشکلات بیانجامد و به همراه خود پیامدهای ناخواسته اجتماعی، اقتصادی و سیاسی متعددی به بار آورد. بنابراین اجرای این طرح با توجه به عدم وجود مطالعات کارشناسی در این زمینه توجیه‌پذیر نیست.

۲-۲. ابعاد حقوقی

در جمهوری اسلامی ایران، اصول یکصد و سیزده تا یکصد و چهل و دو قانون اساسی، فرماندهی و رهبری سازمان اداری را به مقام‌های سیاسی سپرده و مسئولیت و وظایف هر کدام را بر شمرده است تا پاسخگوی کارها و مسئولیت‌هایشان در برابر قوه مقننه باشند. این اصول متضمن اشراف قوه مقننه و مرجع قانونگذاری بر دولت (قوه مجریه) است و حقوق مجلس شورای اسلامی در فرآیند بودجه‌ریزی کشور از آن منتج می‌شود. به عبارت دیگر در نظام سیاسی کشور، در عین حال که تقریباً همه عوامل اجرایی در بخش‌های سیاسی، اداری، انتظامی و نظامی را در خدمت قوه مجریه قرار داده، تفوق قوه مقننه و مرجع قانونگذاری بر دولت را به رسمیت شناخته است. در نتیجه ایجاد وظایف و خدمات عمومی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است و دولت‌ها می‌توانند به اقتضای منافع عمومی پیشنهاد انجام خدماتی در حوزه بخش عمومی به مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند. ماهیت عمل پیشنهادی دولت در مورد «طرح تأمین آتیه» به گونه‌ای است که نه تنها برای دوره باقیمانده از دولت کنونی بلکه برای همیشه تعهداتی را بر عهده دولت‌های بعدی می‌گذارد. تصمیم‌گیری در مورد ایجاد چنین تعهدی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است.

علاوه بر این اجرای این طرح با بسیاری از قوانین کشور مغایر است که در قسمت زیر به برخی از این قوانین اشاره می‌شود:

● به موجب اصل پنجاه و سوم قانون اساسی^۱ هر پرداختی باید به موجب قانون و از محل اعتبارات مصوب انجام می‌شود.

● مطابق ماده (۵۰) قانون محاسبات عمومی کشور «وجود اعتبار در بودجه کل کشور به خودی خود برای اشخاص اعم از حقیقی و یا حقوقی ایجاد حق نمی‌کند و استفاده از اعتبارات باید با

۱. اصل پنجاه و سوم - کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.

رعایت مقررات مربوط به خود به عمل آید».

● طبق ماده (۹۳) قانون محاسبات عمومی کشور^۱ چنانچه برخلاف قانون وجهی پرداخت یا تعهدی علیه دولت امضا شود هریک از این تخلفات در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود.

● طبق ماده (۵) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت^۲ پرداخت هرگونه وجهی توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی بجز در مواردی که در مقررات قانونی مربوط تعیین شده یا می‌شود، ممنوع است.

● طبق بندهای «ب» و «ح» ماده (۲۳) قانون دیوان محاسبات کشور^۳ تعهد زائد بر اعتبار و یا عدم رعایت قوانین و مقررات مالی و پرداخت و دریافت‌هایی که خلاف قوانین موجود به دستور کتبی مقامات مسئول صورت گیرد، در هیئت‌های مستشاری دیوان محاسبات به‌عنوان تخلف رسیدگی و انشای رأی خواهد شد. مسئولین در صورت احراز به یکی از مجازات‌های مقرر در تبصره «۱» ماده فوق محکوم خواهند شد.

● فعالیت‌های صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر رضا (ع) در زمره فعالیت‌های گروه یک ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی قرار دارد. مطابق بند «الف» ماده (۳) این قانون^۴ هرگونه فعالیت اقتصادی دولت در فعالیت‌های مشمول گروه یک این قانون ممنوع است، از این رو ایجاد این صندوق با قانون مزبور مغایر است. طبق تبصره «۲» بند «الف» ماده فوق‌الذکر^۵ شروع فعالیت در موارد ضروری تنها با پیشنهاد دولت و تصویب مجلس

۱. ماده (۹۳) - در صورتی که براساس گواهی خلاف واقع نیکسابق نسبت به تأمین اعتبار و یا اقدام یا دستور وزیر یا رئیس مؤسسه دولتی یا مقامات مجاز از طرف آنها زائد بر اعتبار مصوب و یا برخلاف قانون وجهی پرداخت یا تعهدی علیه دولت امضا شود هریک از این تخلفات در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب خواهد شد.

۲. ماده (۵) قانون تنظیم - متن زیر به‌عنوان ماده (۷۱ مکرر) به «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» الحاق می‌گردد:
ماده (۷۱) مکرر - پرداخت هرگونه وجهی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۲) این قانون، به دستگاه‌های اجرایی به‌عنوان کمک یا هدیه به‌صورت نقدی و غیرنقدی بجز در مواردی که در مقررات قانونی مربوط تعیین شده یا می‌شود و مبالغی که به دانشگاه‌های دولتی و احداث خوابگاه‌های دانشجویی دولتی، مؤسسات آموزش عالی، فرهنگستان‌ها و بنیاد ایران‌شناسی، طرح‌های تحقیقاتی جهاد دانشگاهی و حوزه‌های علمی و آموزش و پرورش و سازمان تربیت بدنی ایران و سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) و شهرک‌های علمی و صنعتی فناوری و تحقیقاتی و اورژانس و پروژه‌های بهداشتی و ورزشی روستایی پرداخت می‌گردد، ممنوع است.

۳. ماده (۲۳) هیئت‌های مستشاری علاوه بر موارد مذکور در این قانون به موارد زیر نیز رسیدگی و انشای رأی می‌نماید.

(ب) تعهد زائد بر اعتبار و یا عدم رعایت قوانین و مقررات مالی.

(ح) پرداخت و دریافت‌هایی که خلاف قوانین موجود به دستور کتبی مقامات مسئول صورت گیرد.

۴. ماده (۳) - قلمرو فعالیت‌های اقتصادی دولت به‌شرح زیر تعیین می‌شود:

الف) مالکیت، سرمایه‌گذاری و مدیریت برای دولت در آن دسته از بنگاه‌های اقتصادی که موضوع فعالیت آنها مشمول گروه یک ماده (۲) این قانون است، اعم از طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تأسیس مؤسسه و یا شرکت دولتی، مشارکت با بخش‌های خصوصی و تعاونی و بخش عمومی غیردولتی، به هر نحو و به هر میزان ممنوع است.

۵. تبصره «۲» - تداوم مالکیت، مشارکت و مدیریت دولت در بنگاه‌های مربوط به گروه یک ماده (۲) این قانون و بعد از انقضای

شورای اسلامی و برای مدت معین مجاز است. ضمناً واگذاری سهام برای فعالیت‌هایی مانند «تأمین آتیه» در ماده (۲۹) قانون مزبور^۱ پیش‌بینی نشده است، بنابراین از این حیث با این ماده نیز مغایر است.

طرح تأمین آتیه فاقد قانون مصوب است و صرف داشتن اعتبار در بودجه سالیانه کشور مجوزی برای پرداخت بابت این طرح محسوب نمی‌شود. بنابراین اجرای طرح مجوز قانونی نداشته و با قوانین موجود کشور مغایر است.

۲-۳. ابعاد بودجه‌ای

● طبق ماده (۱) قانون محاسبات عمومی کشور^۲، بودجه کل کشور شامل بودجه عمومی دولت، بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها و بودجه مؤسساتی تحت عنوانی غیر از عناوین فوق است. بنابراین اعتبارات بودجه کل کشور باید در اختیار این دستگاه‌ها که در مواد (۱) تا (۵) قانون مدیریت خدمات

قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی و یا شروع فعالیت در موارد ضروری تنها با پیشنهاد دولت و تصویب مجلس شورای اسلامی و برای مدت معین مجاز است.

۱. ماده (۲۹) - باتوجه به بند «د» سیاست‌های کلی، وجوه حاصل از واگذاری‌های موضوع این قانون از جمله شرکت‌های مادر تخصصی و عملیاتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در موارد زیر مصرف می‌شود: ۱. ایجاد خوداتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی، ۲. اختصاص سی درصد (۳۰٪) از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی، شامل تخفیف‌های موضوع ماده (۳۴) این قانون، ۳. ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته، ۴. اعطای تسهیلات (وجوه اداره شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذار شده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته و تقویت منابع بانک توسعه تعاون، ۵. مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف چهل و نه (۴۹٪) به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه‌یافته، ۶. تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی با رعایت فصل پنجم این قانون، ۷. ایفای وظایف حاکمیتی دولت در حوزه‌های نوین با فناوری پیشرفته و پرخطر، ۸. بازسازی ساختاری، تعدیل نیروی انسانی و آماده‌سازی بنگاه‌ها جهت واگذاری. تبصره «۱» - اعتبارات بندهای فوق در قوانین بودجه سالیانه در جدولی واحد درج خواهد شد.

۲. ماده (۱) - بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یکسال مالی تهیه و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاست‌ها و هدف‌های قانونی می‌شود، بوده و از سه قسمت به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱. بودجه عمومی دولت که شامل اجزای زیر است:

الف) پیش‌بینی دریافت‌ها و منابع تأمین اعتبار که به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم در سال مالی قانون بودجه به‌وسیله دستگاه‌ها از طریق حساب‌های خزانه‌داری کل اخذ می‌گردد.

ب) پیش‌بینی پرداخت‌هایی که از محل درآمدهای عمومی و یا اختصاصی برای اعتبارات جاری عمرانی و اختصاصی دستگاه‌های اجرایی می‌تواند در سال مالی مربوط انجام گردد.

۲. بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌ها شامل پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار.

۳. بودجه مؤسساتی که تحت عنوانی غیر از عناوین فوق در بودجه کل کشور منظور می‌شود.

کشوری^۱ و (۲) تا (۵) قانون محاسبات عمومی^۲ تعریف شده‌اند، قرار گیرد. اما صندوق مهر امام رضا (ع) که مصوبه مجلس شورای اسلامی را ندارد، ذیل هیچ‌یک از عناوین فوق قرار نمی‌گیرد. بنابراین پرداخت اعتبار از محل ردیف‌های قانون بودجه کل کشور به این صندوق غیرقانونی است.

• اگر طرح فقط در یک دوره بیست ساله^۳ (سال جاری به‌علاوه ۱۹ سال آتی) اجرا شود با فروض و محاسبات زیر بار مالی طرح حدود ۷۵۴ هزار میلیارد ریال خواهد بود.

۱. ماده (۱) - وزارتخانه: واحد سازمانی مشخصی است که تحقق یک یا چند هدف از اهداف دولت را برعهده دارد و به‌موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و توسط وزیر اداره می‌گردد.

ماده (۲) - مؤسسه دولتی: واحد سازمانی مشخصی است که به‌موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و با داشتن استقلال حقوقی، بخشی از وظایف و اموری را که برعهده یکی از قوای سه‌گانه و سایر مراجع قانونی می‌باشد انجام می‌دهد. کلیه سازمان‌هایی که در قانون اساسی نام برده شده است در حکم مؤسسه دولتی شناخته می‌شوند.

ماده (۳) - مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی: واحد سازمانی مشخصی است که دارای استقلال حقوقی است و با تصویب مجلس شورای اسلامی ایجاد شده یا می‌شود و بیش از پنجاه درصد بودجه سالیانه آن از محل منابع غیردولتی تأمین گردد و عهده دار وظایف و خدماتی است که جنبه عمومی دارد.

ماده (۴) - شرکت دولتی: بنگاه اقتصادی است که به‌موجب قانون برای انجام قسمتی از تصدی‌های دولت به‌موجب سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری جزء وظایف دولت محسوب می‌گردد ایجاد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه و سهام آن متعلق به دولت می‌باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی منفرداً یا مشترکاً ایجاد شده مادام که بیش از ۵۰ درصد سهام آن منفرداً یا مشترکاً متعلق به واحدهای سازمانی فوق‌الذکر باشد شرکت دولتی است.

تبصره «۱» - تشکیل شرکت‌های دولتی تحت هریک از عناوین فوق‌الذکر صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است همچنین تبدیل شرکت‌هایی که سهام شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد است با افزایش سرمایه به شرکت دولتی ممنوع است.

تبصره «۲» - شرکت‌هایی که به حکم قانون یا دادگاه صالح ملی و یا مصادره شده و شرکت دولتی شناخته شده یا می‌شوند شرکت دولتی تلقی می‌گردند.

تبصره «۳» - احکام «شرکت‌های دولتی» که در این قانون ذکر شده بر کلیه شرکت‌هایی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است نیز اعمال خواهد شد.

ماده (۵) - دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.

۲. ماده (۲) - وزارتخانه واحد سازمانی مشخصی است که به‌موجب قانون به این عنوان شناخته شده و یا بشود.

ماده (۳) - مؤسسه دولتی واحد سازمانی مشخصی است که به‌موجب قانون ایجاد و زیر نظر یکی از قوای سه‌گانه اداره می‌شود و عنوان وزارتخانه ندارد.

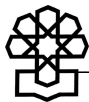
تبصره - نهاد ریاست‌جمهوری که زیر نظر ریاست‌جمهوری اداره می‌گردد. از نظر این قانون مؤسسه دولتی شناخته می‌شود.

ماده (۴) - شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به‌صورت شرکت ایجاد شود و یا به حکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و به‌عنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از ۵۰ درصد سهام آن متعلق به شرکت‌های دولتی است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.

تبصره - شرکت‌هایی که از طریق مضاربه و مزارعه و امثال اینها به‌منظور به‌کار انداختن سپرده‌های اشخاص نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه ایجاد شده یا می‌شوند از نظر این قانون شرکت دولتی شناخته نمی‌شوند.

ماده (۵) - مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی از نظر این قانون واحدهای سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون به‌منظور انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی داد، تشکیل شده و یا می‌شود.

۳. در تبصره «۲» ماده (۳) آیین‌نامه طرح، دوره زمانی سپرده‌گذاری سهم دولت تا سن بیست سالگی تعیین شده است.

فروض:

- تعداد متولدین در سال‌های آتی معادل سال جاری باشد (یعنی هر سال ۱,۳۰۰,۰۰۰ نفر)؛
- سپرده اولیه در تمام این سال‌ها معادل سال جاری باشد (هر نفر ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال)؛
- افزایش سرمایه برای هر نفر در سال ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال باشد.
- طرح فقط برای ۲۰ سال اجرا شود. یعنی به تمام نوزادانی که ظرف این ۲۰ سال متولد می‌شوند، در بدو تولد ۱۰ میلیون ریال و طی سال‌های بعد سالیانه یک میلیون ریال پرداخت شود. بدین ترتیب طرح در سال بیستم خاتمه یافته اعلام می‌شود (برای متولدین سال ۱۴۰۹ به بعد هیچ مبلغی پرداخت نخواهد شد).

محاسبات:

$$\begin{aligned} 26,000,000 \text{ نفر} &= 20 \times 1,300,000 = \text{تعداد موالید طی ۲۰ سال} \\ 29,000,000 \text{ ریال} &= 19 \times 1,000,000 + 10,000,000 = \text{تعهدات ایجاد شده برای هر نوزاد در این ۲۰ سال} \\ 754,000 \text{ میلیارد ریال} &= 26,000,000 \times 29,000,000 = \text{کل بار مالی در ظرف ۲۰ سال} \end{aligned}$$

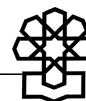
بنابراین در صورت اجرای طرح دولت برای ۲۰ سال آینده حداقل ۷۵۴ هزار میلیارد ریال تعهد ایجاد خواهد کرد.

● طبق محاسبات انجام شده ارزش اسمی مبلغ پرداخت شده برای متولدین سال اول اجرای طرح، در سال بیستم (با فرض پرداخت نرخ سود ۱۵ درصدی به مبلغ واریز شده توسط دولت) حدود ۲۵ میلیون تومان خواهد بود. در صورتی که نرخ تورم سالیانه به ترتیب ۱۰، ۱۵ و ۲۰ درصد باشد، ارزش حال (واقعی) ۲۵ میلیون تومان سال ۱۴۰۹، به ترتیب حدود ۳/۷ میلیون تومان، ۱/۵ میلیون تومان و ۶۶۰ هزار تومان خواهد بود (محاسبات در پیوست ۵ آمده است).

● در سه ماهه اول سال ۱۳۸۹ تعداد ۳۲۴,۱۶۴ نوزاد در کشور متولد شده است.^۱ در صورتی که همین تعداد را برای کل سال تعمیم دهیم کل متولدین سال ۱۳۸۹ برابر ۱,۲۹۶,۶۵۶ نفر خواهد بود. در این صورت اعتبار مورد نیاز برای این افراد مبلغ ۱۲,۹۶۷ میلیارد ریال است. در قانون بودجه سال ۱۳۸۹ اعتباری معادل ۵۰۰۰ میلیارد ریال در جزء «۸» ردیف ۱۰۱۰۰۰ تحت عنوان صندوق مهر امام رضا (ع) طرح تأمین آتیه پیش‌بینی شده است. بنابراین در وضعیت فعلی اجرای این طرح با حدود ۷,۹۶۷ میلیارد ریال کسری روبرو است.

● منبع تأمین اعتبار ردیف فوق فروش سهام است. عملکرد فروش سهام در چند ماهه سال جاری در دسترس نیست، اما عملکرد آن در سال ۱۳۸۸ مبلغی حدود ۱۷ هزار میلیارد ریال یعنی حدود

۱. وبگاه سازمان ثبت احوال کشور:

۵۰ درصد رقم مصوب بوده است. با توجه به شرایط فعلی کشور به نظر نمی‌رسد فروش سهام در سال جاری نسبت به سال گذشته وضعیت بهتری داشته باشد، بنابراین منبع تأمین اعتبار محل مطمئنی نیست و امکان دارد همین مبلغ پیش‌بینی شده (۵ هزار میلیارد ریال) نیز محقق نشود.

۳. بررسی آیین‌نامه طرح تأمین آتیه

۳-۱. تشکیل صندوق مهر امام رضا (ع)

قبل از ورود به بحث مربوط به آیین‌نامه طرح تأمین آتیه، ابتدا مختصری در مورد تشکیل صندوق مهر امام رضا (ع) توضیح خواهیم داد و اشکالات و ایرادات قانونی آن بررسی می‌شود.

در سال ۱۳۸۴ تشکیل صندوق مهر امام رضا (ع) در قالب لایحه‌ای از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد شد که در نهایت مسکوت گذارده شد. شورای عالی اداری در یکصدوسی‌امین جلسه (جایگزین مصوبه شماره ۱۹۰۱/۱۱۷۹۵ مورخ ۱۳۸۵/۱/۲۹ آن شورا)، ایجاد صندوقی را تحت عنوان «صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر رضا (ع)» تصویب کرد. این صندوق با ادغام صندوق قرض‌الحسنه توسعه اشتغال روستایی و صندوق ازدواج جوانان در صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی به‌وجود آمد. اعضای هیئت امنای (مجمع عمومی) صندوق متشکل از رئیس‌جمهور (رئیس هیئت امنای)، و تعدادی از معاونین رئیس‌جمهور و وزراست. براساس این مصوبه صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر امام رضا (ع) مؤسسه‌ای اعتباری است که علاوه‌بر وظایف مندرج در آیین‌نامه صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی و وظایفی مانند اداره وجوه مربوط به امور اشتغال، ازدواج و مسکن، اعطای کمک و وام قرض‌الحسنه و ارائه خدمات مرتبط و انجام سایر امور اعتباری مرتبط با امر اشتغال، ازدواج و مسکن جوانان را عهده‌دار است. نکات زیر در مورد این صندوق قابل ذکر است:

• تمام صندوق‌های ادغام شده طبق قانون مصوب مجلس شورای اسلامی تشکیل شده بودند و انحلال و ادغام آنها نیز علی‌القاعده باید از همین مجرا صورت می‌گرفت، بنابراین مصوبه شورای عالی اداری در این زمینه فاقد توجیه قانونی است، اگرچه تبصره الحاقی به ذیل ماده (۱۳۹) قانون برنامه چهارم در ۱۳۸۶/۳/۲۲ به تصویب رسیده است که مقرر می‌دارد ادغام و انحلال وزارتخانه‌ها و مؤسسات و... که به‌موجب قانون ایجاد شده‌اند صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود. مع‌ذلک لازم به یادآوری است که اختیارات شورای عالی اداری در چارچوب ادغام واحدهای سازمانی هر وزارتخانه به‌موجب بند «ج» ماده (۱۳۹) قانون برنامه چهارم منحصر بوده است و لذا درخصوص این صندوق‌ها هم به نظر می‌رسد مصوبه شورای عالی اداری خارج از اختیارات قانونی آن است.

• صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر رضا (ع) ابتدا مؤسسه اعتباری و سپس مؤسسه مالی اعتباری معرفی شده است. در قوانین فعلی کشور مؤسسه مالی و مؤسسه اعتباری غیربانکی وجود دارد، اما برای مؤسسه مالی اعتباری تعریفی وجود ندارد، بنابراین شکل حقوقی این صندوق نامشخص است. ضمن آنکه ماهیت فعالیت‌های این صندوق از نوع اعتباری غیربانکی است، در این صورت صندوق باید ضمن اخذ مجوز از بانک مرکزی از دستورالعمل‌های این بانک نیز پیروی کند.

۲-۳. آیین‌نامه طرح تأمین آتیه

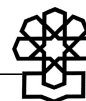
• طبق ماده (۷۲) قانون محاسبات عمومی^۱، مصرف اعتبارات جاری و عمومی منظور در بودجه کل کشور تابع این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت است. بنابراین اعتبارات صندوق مذکور نیز چون از محل اعتبارات قانون بودجه کل کشور است، تابع قانون محاسبات عمومی است. از طرف دیگر مقررات خاصی مانند مقررات مندرج در این آیین‌نامه در قانون محاسبات عمومی پیش‌بینی نشده است، بنابراین از این حیث آیین‌نامه مذکور برای این بخش از اعتبارات بودجه قابلیت اطلاق ندارد.

• براساس ماده (۲) آیین‌نامه طرح تأمین آتیه، حساب سپرده پس‌انداز به نام نوزاد افتتاح می‌شود، و براساس ماده (۴) نه صاحب حساب و نه ولی او حق برداشت از این حساب را خواهند داشت. در این صورت وضعیت مالکیت حساب نامشخص و به لحاظ حقوقی دارای ابهام است. زیرا صاحب حساب (نوزاد یا ولی او) مالک حساب هست و نمی‌تواند اعمال حق مالکانه بکند، اما دولت مالک حساب نیست و می‌تواند در آن دخل و تصرف کند. این حالت، حالتی غیرمتعارف است که با قوانین فعلی کشور قابلیت انطباق ندارد بلکه به قانونگذاری جدید نیاز است.

• طبق ماده (۴) آیین‌نامه چنانچه افراد قبل از سن ۱۸ سالگی اقدام به برداشت از حساب کنند، هیچ‌گونه سودی برای سپرده‌گذاری آنان پیش‌بینی نشده است که این با اصول اقتصادی و حقوق مالکیت افراد ناسازگار است. ضمن آنکه میزان دریافت پول یا بهره‌مندی افراد از این سپرده‌گذاری ۱۸ یا ۲۰ ساله به صورت قطعی یا تقریبی مشخص نیست.

• در موارد متعددی حکم مناسب در آیین‌نامه پیش‌بینی نشده است. به‌عنوان مثال، در صورت سپرده‌گذاری متفاوت افراد میزان انتفاع آنان نیز متفاوت است؟ اگر در مقاطعی، افراد سهم خود را نپردازند، چه تنبیهی در نظر گرفته می‌شود؟ اگر شخصی قبل از ۱۸ سالگی فوت کند، سپرده و مزایای طرح به وراثت تعلق می‌گیرد؟ در این موارد و سایر موارد مشابه، آیین‌نامه مسکوت است.

۱. ماده (۷۲) - مصرف اعتبارات جاری و عمرانی منظور در بودجه کل کشور تابع مقررات این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت می‌باشد.

- در ماده (۱) طرح، صندوق مهر امام رضا (ع) به عنوان مجری طرح معرفی شده است. در حالی که خود صندوق دارای اساسنامه و آیین نامه است، آیا آیین نامه طرح وظایف جدیدی را به صندوق محول می کند؟ (که می کند) در این صورت چرا اساسنامه و آیین نامه صندوق اصلاح نشده است (هرچند اساسنامه صندوق به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسیده است و لذا واگذاری وظایف جدید به آن نیز غیرقانونی است).
- در ماده (۳) تشکیل کارگروهی برای بررسی وضعیت درآمد خانوارها و تعیین میزان سپرده گذاری براساس میزان مشارکت دوره ای ولی پیش بینی شده است. با توجه به نامشخص بودن وضعیت درآمدی افراد و خانوارها و عدم وجود اطلاعات آماری قابل استناد در این زمینه، کارگروه با چه سازوکاری قادر به انجام این کار است؟

نتیجه گیری

۱. ماهیت عمل پیشنهادی دولت در مورد «طرح تأمین آتیه» به گونه ای است که نه تنها برای دولت کنونی، بلکه برای همیشه تعهداتی را برعهده دولت های بعدی می گذارد، تصمیم گیری در مورد ایجاد چنین تعهدی در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است.
۲. اجرای این طرح به دلیل انتفاع بخش خاصی از افراد جامعه (افراد متولد سال ۱۳۸۹ و به بعد) طبق اصول متعدد قانون اساسی با اصل عدالت و عدم تبعیض بین آحاد جامعه مغایر است.
۳. اجرای این طرح بدون برنامه ریزی و کار کارشناسی، پیامدهای ناخواسته اجتماعی و اقتصادی زیادی را به همراه خواهد داشت.
۴. اجرای این طرح با قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهارم قانون اساسی در خصوص واگذاری امور تصدیگری مغایر است.
۵. اجرای این طرح طی ۲۰ سال آینده دولت را حداقل به میزان ۷۵۴ هزار میلیارد ریال متعهد خواهد کرد.
۶. اجرای این طرح در سال جاری حداقل با رقمی برابر ۸ هزار میلیارد ریال کسری روبرو خواهد بود. این در شرایطی است که دولت با کسری های ساختاری در بودجه، بدهی های فراوان به بانکها، شرکت های دولتی و بیمه ها مواجه است و مشخص نیست از چه منابعی قصد تأمین اعتبار مورد نیاز برای اجرای این طرح در سال ۱۳۸۹ و در سنوات آتی را دارد.
۷. در حالی که دولت در انجام بسیاری از تکالیف حاکمیتی خود با مشکلات فراوانی روبرو است، ورود آن به حیطه امور تصدیگری که خدمات آن از طریق بسیاری از مؤسسات بانکی و بیمه ای ارائه می شود غیرضروری و مشکل آفرین خواهد بود.

پیوست‌ها**۱. آیین‌نامه تأمین آتیه مهر امام رضا (ع)****ماده (۱)**

در این تصویب‌نامه، اصطلاحات و عبارت زیر در معانی مشروح مربوط به‌کار می‌روند:

الف) طرح: طرح تأمین آتیه مهر امام رضا (ع).

ب) مجری: صندوق مهر امام رضا (ع) که اجرای این طرح را به نیابت از دولت عهده‌دار است.

ج) امین: سازمان حسابرسی که نظارت بر طرح را برعهده دارد.

د) ولی: سرپرست اعم از والدین، وکیل قانونی یا قیم نوزاد.

هـ) صاحب حساب: متولدین پس از تاریخ تصویب این تصویب‌نامه که توسط مجری برای آنها حساب افتتاح می‌شود.

و) کارگروه: کارگروهی با مسئولیت وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و با عضویت وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت مسکن و شهرسازی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور که به منظور تهیه و تدوین دستورالعمل‌های مورد نیاز برای اجرای طرح تشکیل می‌شود.

ز) موجودی اولیه: مبلغ حداقل ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال که توسط مجری به حساب نوزاد واریز می‌شود.

ح) مؤسسات سرمایه‌گذاری: بانک‌ها، شرکت‌های بیمه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری که توسط مجری با آنها برای اجرای طرح، قرارداد منعقد می‌شود.

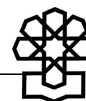
ط) سن برداشت: حداقل ۱۸ سالگی صاحب حساب.

ماده (۲)

با تولد هر نوزاد ایرانی (براساس اعلام سازمان ثبت احوال کشور) و در صورت تقاضا، حساب سپرده پس‌اندازی با مبلغ اولیه حداقل ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال توسط مجری به نام نوزاد و به‌عنوان موجودی اولیه طرح افتتاح می‌شود.

ماده (۳)

مجری متناسب با سهمی که کارگروه براساس وضعیت درآمدی خانوارها در سقف اعتبارات مصوب سالیانه تعیین می‌کند و براساس میزان مشارکت دوره‌ای ولی، به سپرده‌گذاری برای

صاحب حساب اقدام می‌نماید.

تبصره «۱» - افراد خیر می‌توانند عهده‌دار مشارکت سهم ولی در سپرده‌گذاری شوند.

تبصره «۲» - دوره زمانی سپرده‌گذاری سهم دولت تا سن بیست سالگی می‌باشد. صاحب حساب می‌تواند پس از سن برداشت به‌منظور بهره‌مندی بیشتر به سپرده‌گذاری ادامه دهد.

ماده (۴)

چنانچه ولی یا صاحب حساب قبل از هجده سالگی مبادرت به برداشت سهم خود نماید، به‌استثنای بیماری‌های صعب‌العلاج، موجودی اولیه و سهم دولت نزد مجری باقی می‌ماند تا در راستای امور موضوع ماده (۵) این آیین‌نامه به‌کار گرفته شود.

ماده (۵)

کارگروه مکلف است دستورالعمل موارد استفاده از منابع طرح برای امور زیر را تدوین و ابلاغ و بر حُسن اجرای آنها نظارت کند:

الف) تأمین مسکن برای صاحب حساب.

ب) ایجاد فرصت شغلی اولیه برای کسب‌وکار صاحب حساب.

ج) هزینه‌های ازدواج صاحب حساب.

د) تحصیلات عالی و حوزوی صاحب حساب.

هـ) درمان بیماری‌های صعب‌العلاج صاحب حساب.

و) هزینه‌های حج تمتع.

تبصره «۱» - استفاده از منابع بجز موارد مندرج در این ماده ممنوع است.

تبصره «۲» - کارگروه مجاز است نسبت به افزایش موجودی اولیه برای متولدین در سال‌های بعد از سقف اعتبارات مصوب اقدام نماید.

ماده (۶)

مجری مکلف است با هدف استفاده بهینه از منابع و تأمین پوشش‌های اجتماعی مناسب منظور شده در این طرح، نسبت به انعقاد قرارداد سرمایه‌گذاری با مؤسسات سرمایه‌گذاری در چارچوب دستورالعملی که به تصویب کارگروه می‌رسد، اقدام نماید.

ماده (۷)

معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور براساس اعلام کارگروه، منابع مالی لازم را در لوایح بودجه سنواتی یا منابع قانونی دیگر پیش‌بینی می‌نماید.

ماده (۸)

وزارت مسکن و شهرسازی و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی موظفند اراضی مورد نیاز ساخت واحدهای مسکونی طرح را تأمین و تسهیلات لازم را از جمله وضع نرخ ترجیحی در واگذاری اراضی ارائه نمایند.

ماده (۹)

بیمه مرکزی ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظفند براساس درخواست کارگروه حسب مورد، دستورالعمل‌های بیمه‌ای و بانکی مورد نیاز برای اجرای طرح را تدوین و تصویب نمایند.

ماده (۱۰)

امین طرح مکلف است هر سال نسبت به بررسی نحوه اجرای طرح اقدام و گزارش‌های مالی و عملکرد را به کارگروه ارائه کند.

اصلاح آیین‌نامه تأمین آتیه مهر امام رضا (ع) در هیئت وزیران براساس این اصلاحیه مدیرعامل صندوق مهر امام رضا (ع) به‌عنوان دبیر به کارگروه اجرای طرح تأمین آتیه مهر امام رضا (ع) اضافه شد.

بنا به پیشنهاد صندوق مهر امام رضا (ع) براساس این اصلاحیه مدیرعامل صندوق مهر امام رضا (ع) به‌عنوان دبیر به کارگروه اجرای طرح تأمین آتیه مهر امام رضا (ع) اضافه شد.

براساس آیین‌نامه تأمین آتیه مهر امام رضا (ع)، کارگروهی با مسئولیت وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و با عضویت وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت مسکن و شهرسازی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مدیرعامل صندوق مهر امام رضا (ع) (دبیر کارگروه) و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری و به‌منظور تهیه و تدوین دستورالعمل‌های مورد نیاز برای اجرای طرح تشکیل می‌شود.

براساس مصوبه دولت همچنین، متن «درصدی از سود حاصل از سرمایه‌گذاری انجام شده با تعیین کارگروه برای جبران هزینه‌های مربوط به اجرای طرح به مجری اختصاص می‌یابد» به‌عنوان

ماده (۱۱) به آیین‌نامه یاد شده اضافه شده است.

هیئت وزیران همچنین در مصوبه دیگری به استناد اصل یکصدوسی و هشتم قانون اساسی با تمديد مأموریت مستخدمان رسمی دستگاه‌های مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری در صندوق مهر امام رضا (ع) با پرداخت حقوق و مزایا با نظر دستگاه مربوط تا پایان سال ۱۳۸۹ موافقت کرد. این مصوبه از سوی محمدرضا رحیمی، معاون اول رئیس‌جمهور برای اجرا ابلاغ شده است.

۲. مصوبه شورای عالی اداری در مورد ایجاد صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر رضا (ع)

شورای عالی اداری در یکصدوسی‌امین جلسه، جایگزین مصوبه شماره ۱۹۰۱/۱۱۷۹۵ مورخ ۱۳۸۵/۱/۲۹ آن شورا، بنا به پیشنهاد مشترک وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در اجرای بندهای «۱» و «۲» جزء «ب» ماده (۱) قانون برنامه سوم توسعه کشور تنفیذ شده در ماده (۱۵۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای برنامه‌های لحاظ شده در ماده (۱۱۲) قانون مذکور به‌منظور انسجام تشکیلاتی و بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های موجود برای تبیین و تقویت جایگاه جوانان، اعتلاء، رشد، تعالی و رفع دغدغه‌های شغلی، ازدواج و مسکن آنان؛ تصویب نمود:

۱. صندوق قرض‌الحسنه توسعه اشتغال روستایی و صندوق ازدواج جوانان با تمام وظایف، اختیارات، مسئولیت‌های قانونی، دارایی‌ها، تعهدات، اعتبارات، امکانات و نیروی انسانی در صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی ادغام و با عنوان «صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر رضا (ع)» و طبق آیین‌نامه صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی زیر نظر رئیس‌جمهور فعالیت می‌کند.

۲. ترکیب اعضای هیئت امنا (مجمع عمومی) صندوق مذکور به شرح زیر است:

- رئیس‌جمهور (رئیس هیئت امنا).
 - معاون رئیس‌جمهور در امور اجرایی.
 - رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
 - رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
 - وزیرای کشور، کار و امور اجتماعی، رفاه و تأمین اجتماعی، بازرگانی، جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی و صنایع و معادن.
 - رئیس سازمان ملی جوانان.
 - رئیس دفتر امور مناطق محروم رئیس‌جمهور.
۳. مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره صندوق مرکزی با پیشنهاد معاون رئیس‌جمهور در امور اجرایی و تصویب هیئت امنا و کم رئیس‌جمهور تعیین می‌شوند.

۴. منابع مالی صندوق عبارت است از:

- اعتبارات پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی.
- بازپرداخت وام‌های اعطایی.
- حق عضویت، سپرده اشخاص حقیقی و حقوقی.
- تسهیلات قرض‌الحسنه سیستم بانکی.
- کمک‌های فنی و اعتباری دولت و وجوه اداره شده و سایر کمک‌های مندرج در قوانین.
- کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی.
- منابع مالی (اعم از تسهیلات اعطایی و مانده آن و برگشتی‌ها) صندوق قرض‌الحسنه توسعه اشتغال روستایی مندرج در اساسنامه مصوبه ۱۳۷۹/۱۱/۵ هیئت وزیران.
- کمک‌های اعتباری دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و بیمه‌ها.
- منابع مالی صندوق ازدواج جوانان (اعم از وام‌های اعطایی، مانده آن و برگشتی‌ها) موضوع آیین‌نامه اجرایی سازماندهی ازدواج جوانان مصوب ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ هیئت وزیران.
- سایر منابع مالی.

۵. صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر امام رضا (ع) مؤسسه‌ای اعتباری است که علاوه بر وظایف مندرج در آیین‌نامه صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی وظایف ذیل را عهده‌دار است:

- اجرای برخی از مفاد برنامه‌های ماده (۱۱۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، رفاهی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.

- انجام امور مربوط به جذب و اعطای هرگونه قرض‌الحسنه.

- اداره وجوه مربوط به امور اشتغال، ازدواج و مسکن.

- پذیرش وجوه و کمک‌های خیرین.

- اعطای کمک و وام قرض‌الحسنه و ارائه خدمات مرتبط.

- انجام سایر امور اعتباری مرتبط با امر اشتغال، ازدواج و مسکن جوانان.

تبصره - این مؤسسه برای انجام فعالیت‌های مورد نظر، مجوزهای لازم از مراجع ذیربط را اخذ می‌نماید.

۶. صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر امام رضا (ع) به‌منظور تحقق مأموریت‌ها و انجام وظایف خود با تصویب هیئت امنای می‌تواند در هر شهرستان صندوق شهرستان تأسیس نماید. این صندوق دارای هیئت‌مدیره‌ای است که مستقلاً با استفاده از نیروی انسانی، امکانات موجود صندوق‌های ادغام شده و غیر آن، وظایف تعیین شده در سطح شهرستان را به‌عهده می‌گیرد.

۷. ریاست هیئت‌مدیره صندوق در شهرستان‌ها به‌عهده فرماندار است. ترکیب اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل در شهرستان‌ها با پیشنهاد استاندار به تصویب هیئت‌مدیره صندوق مرکزی می‌رسد.

۸. آیین‌نامه «صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی» و سایر آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مورد عمل، در اجرای مفاد این مصوبه با جهت‌گیری تمرکززدایی، استفاده از منابع، امکانات و نیروی انسانی موجود، تسریع در ارائه خدمات، اولویت‌گذاری مناطق کمتر برخوردار و رعایت سهم دولت توسط مراجع ذیربط مورد بازبینی و تصویب قرار خواهد گرفت.

تبصره - در مواردی که مفاد این مصوبه با آیین‌نامه صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی مغایرت داشته باشد، تا اصلاح آن براساس مفاد این مصوبه عمل می‌شود.

۹. معاون اجرایی رئیس‌جمهور مسئول حُسن اجرای این مصوبه توسط صندوق مرکزی بوده و مسئولیت حُسن اجرای صندوق‌های شهرستان‌ها در هر استان به‌عهده استانداران است.

۱۰. معاون اجرایی رئیس‌جمهور در مقاطع ۶ ماهه گزارش عملکرد این مصوبه را برای طرح در شورای عالی اداری به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه می‌نماید.

۳. معاون رئیس‌جمهور و دبیر شورای عالی اداری - فرهاد رهبر آگهی اساسنامه تأسیس صندوق اشتغال و ازدواج مهر رضا (ع)

تاریخ ۱۳۸۴/۵/۳:

خلاصه: شورای عالی اداری در یک‌صدوسی امین جلسه مورخ ۱۳۸۵/۱/۱۶ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تأسیس صندوق اشتغال و ازدواج مهر رضا (ع) را تصویب کرد.

مرجع: روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی شورای عالی اداری در یک‌صدوسی امین جلسه مورخ ۱۳۸۵/۱/۱۶ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به‌منظور انسجام تشکیلاتی و ایجاد تسهیلات لازم برای اشتغال و ازدواج جوانان و استفاده از تمام ظرفیت‌های موجود کشور در اجرای بند «۱» و «۲» جز «ب» ماده (۱) قانون برنامه سوم کشور تنفیذ شده در ماده (۱۵۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور تصویب کرد:

۱. صندوق توسعه اشتغال روستایی، صندوق اندوخته ازدواج جوانان و صندوق ازدواج جوانان با تمام وظایف، اختیارات، مسئولیت‌های قانونی، دارایی‌ها، تعهدات، اعتبارات، امکانات و

نیروی انسانی در صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی ادغام و تحت عنوان «صندوق اشتغال و ازدواج مهر رضا (ع)» و طبق اساسنامه صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی، زیر نظر معاون اول رئیس‌جمهور فعالیت می‌کند.

تبصره «۱» - ترکیب اعضای مجمع عمومی صندوق مذکور به شرح زیر است:

- معاون اول رئیس‌جمهور (رئیس)، معاون رئیس‌جمهور در امور اجرایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیس سازمان ملی جوانان، رئیس دفتر امور مناطق محروم رئیس‌جمهور.

- وزیرای کشور، کار و امور اجتماعی، رفاه و تأمین اجتماعی، بازرگانی، جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن.

تبصره «۲» - مدیرعامل صندوق با تصویب مجمع عمومی و حکم رئیس مجمع تعیین می‌شود.

تبصره «۳» - اصلاحات مورد نیاز در اساسنامه صندوق با پیشنهاد مجمع عمومی با جهت‌گیری تمرکززدایی، سرعت و سهولت در ارائه خدمات، افزایش اختیارات هیئت امنای استان‌ها، اولویت‌گذاری مناطق کمتر برخوردار، پرداخت‌های پلکانی براساس دوری از مرکز و توسعه مناطق روستایی و محروم و افراد جوان حداکثر طی مدت سه ماه - به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۲. منابع مالی صندوق، عبارت است از:

(الف) اعتبارات پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی.

(ب) بازپرداخت وام‌ها و تسهیلات اعطایی.

(ج) تسهیلات قرض‌الحسنه سیستم بانکی.

(د) کمک‌های فنی و اعتباری دولت.

(ه) کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی.

(و) منابع مالی صندوق قرض‌الحسنه توسعه اشتغال روستایی مندرج در اساسنامه مصوب

۱۳۷۹/۱۱/۵ هیئت وزیران.

(ز) منابع مالی صندوق ازدواج جوانان مندرج در آیین‌نامه اجرایی سازماندهی ازدواج جوانان

مصوب ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ هیئت وزیران.

(ح) منابع مالی صندوق اندوخته ازدواج جوانان موضوع ماده (۱) قانون تسهیل ازدواج جوانان.

۳. صندوق اشتغال و ازدواج مهر رضا (ع) به منظور تحقق مأموریت‌ها و انجام وظایف خود در

هر استان دارای هیئت امنای استانی می‌باشد که مستقلاً با استفاده از امکانات استانی صندوق‌های

ادغام شده، وظایف تعیین شده در اساسنامه را در سطح استان به‌عهده می‌گیرد.

تبصره - ریاست هیئت امنای صندوق در استان به‌عهده استاندار و در شهرستان‌ها به‌عهده فرماندار است. ترکیب اعضای هیئت امنای صندوق در استان‌ها و شهرستان‌ها، وظایف و شیوه‌های انجام فعالیت در اساسنامه منظور خواهد شد.

۴. مسئول حسن اجرای این مصوبه و تهیه دستورالعمل‌های اجرایی مربوط، معاون اجرایی ریاست جمهوری بوده و گزارش چگونگی اجرای آن - طی مدت ۶ ماه - به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور داده خواهد شد؛ تا به شورای عالی اداری ارائه شود.

۴. آیین‌نامه صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر امام رضا (ع)

جلسه هیئت‌مدیره صندوق مهر امام رضا (ع) با حضور اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل تشکیل و سرمایه صندوق براساس صورت‌های مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه ۱۳۸۶ مبلغ ۶,۷۲۶,۴۶۲,۴۳۳,۳۸۱ ریال تعیین گردید. ثبت تشریفات قانونی و ایجاد عنوان سرمایه در اساسنامه پس از اعلام نظر حسابرس مستقل (بازرس قانونی) درخصوص آثار هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول در سرمایه تعیین خواهد شد.

مقدمه

در اجرای بند «۸» مصوبه ی شماره ۱۹۰۱/۳۰۴۱۶ مورخ ۱۳۸۵/۲/۲۶ شورای عالی اداری، آیین‌نامه نحوه اداره صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی و اساسنامه آنکه از این پس آیین‌نامه صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر امام رضا (ع) خوانده می‌شود، مورد بازنگری قرار گرفت و در اجرای ماده (۲۶) آیین‌نامه فوق‌الذکر به تصویب رئیس محترم جمهور می‌رسد.

فصل اول - کلیات

ماده (۱)

در اجرای ماده (۱۱۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و به‌منظور بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های موجود برای تقویت جایگاه جوانان، اعتلا، رشد، تعالی و رفع دغدغه‌های شغلی، ازدواج و مسکن آنان و حمایت از فرصت‌های شغلی موجود و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید برای ایشان و با عنایت به مصوبه شماره ۱۹۰۱/۳۰۴۱۶ مورخ ۱۳۸۵/۲/۲۶ شورای عالی اداری «صندوق اشتغال، ازدواج و مسکن مهر امام رضا (ع)» که در این آیین‌نامه به اختصار صندوق نامیده می‌شود، با ادغام صندوق قرض‌الحسنه توسعه اشتغال روستایی، صندوق اندوخته ازدواج جوانان و صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی تشکیل و برابر مقررات آتی اداره می‌گردد. صندوق مکلف است کلیه امکانات خود را برای کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی در زمینه

تأمین تسهیلات و اعطای اعتبارات به طرح‌های اشتغال‌آفرین دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی به‌کار گیرد.

ماده (۲)

صندوق مؤسسه‌ای اعتباری و دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل است.

ماده (۳)

تابعیت صندوق ایرانی و مرکز اصلی آن تهران است. صندوق می‌تواند با رعایت این آیین‌نامه و به‌منظور تحقق اهداف و انجام وظایف خود، به تأسیس شعبه و دفتر نمایندگی و شرکت یا مؤسسه وابسته، در کشور مبادرت نماید.

تبصره - ساختار و نحوه اداره شرکت‌ها و مؤسسات وابسته و شعب و دفاتر نمایندگی براساس دستورالعمل اجرایی صندوق تعیین می‌گردد.

ماده (۴)

صندوق برای مدت نامحدود تشکیل می‌گردد.

ماده (۵)

صندوق با رعایت این آیین‌نامه فعالیت می‌نماید و در موارد سکوت تابع مقررات قانون تجارت و قوانین پولی و بانکی کشور است.

فصل دوم - منابع مالی صندوق

ماده (۶)

منابع مالی صندوق عبارت است از:

- ۱-۶. اعتبارات پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی کشور.
- ۲-۶. بازپرداخت اقساط تسهیلات و وام‌های اعطایی.
- ۳-۶. حق عضویت و سپرده اشخاص حقیقی و حقوقی.
- ۴-۶. کمک‌های نقدی و غیرنقدی و تسهیلات اعطایی اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی.
- ۵-۶. تسهیلات قرض‌الحسنه اعطایی شبکه بانکی.
- ۶-۶. کمک‌های فنی و اعتباری دولت و وجوه اداره شده و سایر کمک‌های مندرج در قوانین و

- مقررات و مصوبات هیئت وزیران.
- ۶-۷. منابع مالی و سرمایه صندوق‌های سابق حمایت از فرصت‌های شغلی، قرض‌الحسنه توسعه اشتغال روستایی، ازدواج جوانان (موضوع قانون تسهیل ازدواج جوانان) شامل تسهیلات اعطایی، مانده آن و برگشتی وام‌های اعطایی.
- ۶-۸. کمک‌های اعتباری دستگاه‌های اجرایی (موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران)، بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و بیمه‌ها.
- ۶-۹. درآمدهای ناشی از فعالیت‌های صندوق اعم از کارمزد تسهیلات اعطایی، سود حاصل از سپرده‌های بانکی، عواید حاصل از خرید و فروش سهام و اوراق مشارکت.
- ۶-۱۰. کمک‌های بلاعوض نقدی و غیرنقدی سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی.
- ۶-۱۱. سایر منابع مالی.

فصل سوم - وظایف و حدود عملیات

ماده (۷)

موضوع و حدود عملیات صندوق به شرح زیر است:

- ۷-۱. تأمین و تجهیز منابع مالی جهت فعالیت‌های اعتباری، اعطای انواع تسهیلات قرض‌الحسنه و تسهیلات اعتباری و کمک مالی به اشخاص حقیقی و حقوقی با اولویت مناطق محروم و به‌ویژه مناطق روستایی.
- ۷-۲. اتخاذ تمهیدات لازم به منظور قبول و جمع‌آوری کمک‌های بلاعوض نقدی، هدایا و سپرده‌های قرض‌الحسنه مردم، سازمان‌ها، نهادهای دولتی و عمومی غیردولتی، بخش خصوصی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی در جهت تقویت بنیه مالی صندوق.
- ۷-۳. ارائه خدمات فنی، مالی، فرهنگی، حقوقی، اعتباری، بازرگانی، بیمه‌ای، مشورتی، آموزشی و تحقیقاتی با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط.
- ۷-۴. تأسیس و راه‌اندازی شرکت‌های توسعه سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذاری مستقیم یا مشارکت در احداث، توسعه، تکمیل و راه‌اندازی طرح‌های تولیدی، خدماتی و عمرانی و فروش و واگذاری طرح‌های مزبور به اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت صرفه و صلاح صندوق که منجر به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید گردد.
- ۷-۵. خرید و فروش سهام و اوراق مشارکت و هرگونه سپرده‌گذاری در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری.
- ۷-۶. افتتاح انواع حساب‌های سپرده قرض‌الحسنه جاری و پس‌انداز و سرمایه‌گذاری مدت‌دار و

- سایر حساب‌های مشابه نزد بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری.
- ۷-۷. تحصیل وام، اعتبار و تسهیلات اعتباری از داخل و خارج از کشور با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه.
- ۷-۸. اداره وجوه مربوط به امور اشتغال، ازدواج و مسکن.
- ۷-۹. انجام امور مربوط به جذب منابع پولی و اعطای هرگونه وجوه قرض‌الحسنه و سایر امور اعتباری مرتبط با امر اشتغال، ازدواج و مسکن و سایر فعالیت‌های پولی موضوع فعالیت صندوق.

فصل چهارم - ارکان صندوق

ماده (۸)

صندوق دارای ارکان زیر است:

- الف) هیئت امناء،
- ب) هیئت‌مدیره،
- ج) مدیرعامل،
- د) بازرس قانونی (حسابرس).

هیئت امناء

ماده (۹)

اعضای هیئت‌امناء عبارتند از:

رئیس‌جمهور (رئیس هیئت‌امناء)؛ معاون رئیس‌جمهور در امور اجرایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزیر کشور، کار و امور اجتماعی، رفاه و تأمین اجتماعی، بازرگانی، جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی، و صنایع و معادن، رئیس سازمان ملی جوانان، و رئیس دفتر امور مناطق محروم رئیس‌جمهور.

تبصره - مدیرعامل صندوق دبیر جلسات هیئت‌امناءست.

ماده (۱۰)

وظایف و اختیارات هیئت‌امناء به شرح زیر است:

- ۱-۱۰. بررسی و تصویب خط‌مشی‌ها و سیاست‌های کلی.
- ۲-۱۰. بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به گزارش عملکرد سالانه و صورت‌های مالی با توجه به گزارش بازرس قانونی.

- ۳-۱۰. نصب، عزل و تجدید انتخاب مدیرعامل، رئیس و اعضای هیئت‌مدیره و بازرس قانونی.
- ۴-۱۰. اتخاذ تصمیم نسبت به تغییر و اصلاح این آیین‌نامه.
- ۵-۱۰. اتخاذ تصمیم نسبت به مواردی که از طرف مدیرعامل و یا هیئت‌مدیره به هیئت‌امنا پیشنهاد می‌گردد.
- تبصره - هیئت‌امنا می‌تواند بخشی از اختیارات خود را با تعیین موارد به هیئت‌مدیره تفویض نماید.**

ماده (۱۱)

جلسات هیئت‌امنا با دعوت دبیر در حضور رئیس هیئت‌امنا و با حداقل دو سوم اعضا رسمیت خواهد یافت و تصمیمات متخذه با اکثریت آرای اعضاء معتبر است و به‌وسیله دبیر جلسات هیئت‌امنا ابلاغ می‌گردد.

ماده (۱۲)

جلسات هیئت‌امنا به پیشنهاد و دعوت مدیرعامل و تأیید هیئت‌مدیره تشکیل خواهد شد.

هیئت‌مدیره

ماده (۱۳)

هیئت‌مدیره صندوق از پنج عضو تشکیل می‌شود که به پیشنهاد معاون اجرایی رئیس‌جمهور و تصویب هیئت‌امنا برای مدت سه سال انتخاب و با حکم رئیس هیئت‌امنا منصوب می‌شوند و پس از انقضای مدت مزبور تا زمان انتخاب و انتصاب هیئت‌مدیره جدید، کماکان مسئول اداره صندوق خواهند بود. انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره - در صورتی که رئیس هیئت‌امنا، رئیس هیئت‌مدیره را تعیین نکرده باشد، هیئت‌مدیره در اولین جلسه خود یک نفر را به‌عنوان رئیس و یک نفر را به‌عنوان نایب‌رئیس انتخاب خواهد کرد.

ماده (۱۴)

وظایف و اختیارات هیئت‌مدیره به‌شرح زیر است:

- ۱-۱۴. اجرای مصوبات هیئت‌امنا.
- ۲-۱۴. پیگیری اجرای برنامه‌ها و طرح‌های مصوب هیئت‌امنا.
- ۳-۱۴. بررسی و تصویب بودجه سالانه.
- ۴-۱۴. بررسی و تأیید گزارش عملکرد سالیانه و صورت‌های مالی صندوق برای تسلیم به بازرس قانونی.

- ۵-۱۴. رسیدگی و اظهارنظر نسبت به گزارش‌های مدیرعامل جهت طرح در هیئت‌امنا.
- ۶-۱۴. تصویب پیشنهاد مدیرعامل درخصوص تعرفه‌ها، کارمزد و شرایط کلی قراردادهای عملیاتی، اعتباری و تسهیلاتی صندوق.
- ۷-۱۴. ارائه پیشنهاد درخصوص تغییر یا اصلاح مفاد آیین‌نامه و سایر موارد بنا به تشخیص به هیئت‌امنا.

ماده (۱۵)

جلسات هیئت‌مدیره حداقل هر ماه یکبار به دعوت رئیس هیئت‌مدیره یا مدیرعامل تشکیل می‌شود و با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات متخذه همواره با حداقل سه رأی موافق معتبر خواهد بود.

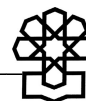
مدیرعامل

ماده (۱۶)

مدیرعامل به پیشنهاد معاون اجرایی رئیس‌جمهور و با حکم رئیس هیئت‌امنا برای مدت سه سال منصوب می‌گردد و تا زمانی که تجدید انتخاب اعضا به عمل نیامده باشد، در مقام خود باقی خواهد ماند.

ماده (۱۷)

- وظایف و اختیارات مدیرعامل به شرح زیر است:
- ۱-۱۷. اجرای مصوبات هیئت‌امنا و هیئت‌مدیره و انجام کلیه امور اداری و اجرایی مطابق برنامه و بودجه مصوب.
- ۲-۱۷. تهیه و تنظیم بودجه سالیانه و صورت‌های مالی و گزارش عملکرد سالیانه جهت ارائه به هیئت‌مدیره.
- ۳-۱۷. نمایندگی صندوق در مقابل اشخاص حقیقی و حقوقی و ادارات و سازمان‌های دولتی و مؤسسات خصوصی داخلی و خارجی.
- ۴-۱۷. استخدام، نصب و عزل مأموران و کارکنان صندوق و تعیین شغل، ترفیع و تنبیه و تعلیق و اخراج و اجرای سایر شرایط استخدامی با رعایت دستورالعمل و مقررات پرسنلی صندوق.
- ۵-۱۷. تصمیم‌گیری درخصوص پرداخت پاداش به کارکنان.
- ۶-۱۷. افتتاح حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری و سرمایه‌گذاری و سایر حساب‌های مشابه نزد

بانک‌ها و استفاده از آن حساب‌ها به نام صندوق.

۱۷-۷. اتخاذ تصمیم نسبت به منابع، مصارف، اخذ و اعطای وام، اعتبار و تسهیلات با رعایت خط‌مشی‌ها و سیاست‌های کلی صندوق و در چارچوب بودجه مصوب.

۱۷-۸. اتخاذ تصمیم درخصوص تأسیس و راه‌اندازی شرکت و یا مشارکت و سرمایه‌گذاری در سایر شرکت‌ها.

۱۷-۹. وصول مطالبات صندوق و پرداخت دیون آن.

۱۷-۱۰. اتخاذ تصمیم درخصوص مطالبات معوق، مشکوک‌الوصول و لاوصول.

۱۷-۱۱. قبول تعهد، ظهنویسی و پرداخت و واخواست اوراق تجاری.

۱۷-۱۲. انجام هر نوع معامله و انعقاد کلیه قراردادهای و تغییر و تبدیل یا فسخ و اقاله و ابطال و واگذاری و اجرای آنها نسبت به اموال منقول و غیرمنقول و حقوق و اسناد و اوراق بهادار و غیره به هر شکل و با هر شخص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی و تحت هرگونه شرایط در حدود موضوع صندوق و یا مربوط به آن.

۱۷-۱۳. انجام معاملات قطعی، شرطی، رهنی، اجاره و استیجاره و واگذاری و فسخ اجاره و تقاضای تعدیل اجاره بها و دفاع از آن در تمام مراحل و مراجع و تخلیه عین مستأجره و تقاضای صدور اجرائیه و تعقیب و تقاضای تجدیدنظر در رأی صادره و اجرای آن.

۱۷-۱۴. رهن‌گذاران اموال صندوق اعم از منقول و غیرمنقول و فک آن ولو کراراً.

۱۷-۱۵. اقامه و تعقیب و دفاع از هرگونه دعوی اعم از حقوقی (مدنی)، کیفری، ثبتی و... و انصراف و استرداد آن با داشتن تمام اختیارات راجع به امر دادرسی در کلیه مراجع و دادگاه‌ها و دادرها و اجراها و در کلیه مراحل اعم از بدوی، پژوهشی، فرجامی و... با حق مصالحه و سازش، تفویض امضا و اختیار و تعیین وکیل با حق توکیل به غیر به طور مکرر، ادعای جعل نسبت به سند طرف و استرداد سند و تعیین جاعل، ارجاع دعوی به داوری و تعیین داور با یا بدون اختیار صلح و به‌طور کلی استفاده از کلیه حقوق و اجرای کلیه تکالیف ناشی از قانون آیین دادرسی، مدنی، کیفری و داوری، تعیین وکیل برای دادرسی و... با یا بدون حق توکیل و توکیل در توکیل غیر ولو کراراً، تعیین میزان حق‌الوکاله وکیل، تعیین مصداق و کارشناس، اقرار خواه در ماهیت دعوی و خواه به امری که کاملاً قاطع باشد، همچنین مطالبه و دعوی خسارت، استرداد دعوی، جلب شخص ثالث و دفاع از دعاوی ثالث، اقدام به دعوی متقابل و دفاع از تأمین خواسته، تقاضای توقیف اشخاص و اموال از دادگاه‌ها، اعطای مهلت برای پرداخت مطالبات صندوق، درخواست صدور برگ اجرائی و تعقیب عملیات اجرایی و اخذ محکوم‌به و تملیک املاک و اموال در قبال مطالبات به نفع صندوق چه در دادگاه‌ها و چه در ادارات و داویر ثبت اسناد و املاک و استرداد آنها به مالکین در قبال اخذ

مطالبات و نیز انتقال حقوق اجرایی صندوق در قبال وصول مطالبات.
۱۶-۱۷. تأسیس، ادغام و انحلال شعب و نمایندگی‌ها در هر نقطه کشور.
۱۷-۱۸. ایفای وظایف و اختیاراتی که هیئت‌مدیره به مدیرعامل تفویض می‌نماید.
۱۸-۱۷. انجام سایر وظایف و اختیاراتی که طبق قوانین و مقررات برعهده مدیرعامل قرار می‌گیرد.
۱۹-۱۷. تهیه و تصویب دستورالعمل‌های اجرایی در امور وام و تسهیلات و امور کارکنان و سایر موارد اجرایی.

ماده (۱۸)

مدیرعامل می‌تواند بخشی از اختیارات و حق امضای خود را به‌موجب ابلاغ کتبی با ذکر موارد به هریک از اعضای هیئت‌مدیره و کارکنان صندوق به تشخیص و مسئولیت خود تفویض نماید. در هنگام مسافرت و غیبت، چنانچه مدیرعامل اختیارات و حق امضای خود را به‌شرح مذکور تفویض ننموده باشد، وظایف و اختیارات او را هیئت‌مدیره با اکثریت آرا اعمال می‌نماید.
تبصره - امضای کلیه مکاتبات اداری به‌عهده مدیرعامل و یا افرادی است که این امر ازسوی وی به آنها تفویض می‌گردد.

ماده (۱۹)

کلیه اسناد و اوراق مالی، معاملاتی و تجاری و اسناد تعهدآور صندوق با امضای ثابت مدیرعامل و یک نفر از اعضای هیئت‌مدیره معتبر است و سایر اسناد و مکاتبات با امضای مدیرعامل مجری است.
تبصره - عضو هیئت‌مدیره دارنده امضای مجاز می‌تواند حق امضای خود را در این موارد به تشخیص و مسئولیت خود به شخص دیگری تفویض نماید.

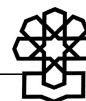
بازرس قانونی (حسابرس)

ماده (۲۰)

انجام وظایف بازرس قانونی (حسابرس) صندوق برعهده سازمان حسابرسی است.

ماده (۲۱)

وظایف و اختیارات بازرس قانونی به قرار زیر است:
الف) نظارت در اجرای مقررات و آیین‌نامه صندوق و سایر مقررات.

ب) رسیدگی و اظهارنظر نسبت به حساب‌ها و ترازنامه سالیانه صندوق و حساب سود و زیان با گواهی صحت ارقام و تهیه گزارش‌های لازم جهت تقدیم به هیئت‌امنا.
ج) انجام سایر وظایف و تکالیف مندرج در قوانین و مقررات ذیربط.

ماده (۲۲)

بازرس حق مداخله مستقیم در امور اداری و معاملات صندوق را ندارد ولی می‌تواند نظرات خود را کتباً به مدیرعامل یا هیئت‌مدیره اطلاع دهد.

فصل پنجم - تشکیلات استانی

ماده (۲۳)

به منظور تحقق مأموریت‌ها و وظایف صندوق با جهت‌گیری تمرکززدایی و استفاده از ظرفیت‌ها و امکانات موجود در کشور و تسریع در ارائه خدمات و همچنین هماهنگی امور صندوق در سطوح استانی و شهرستانی، صندوق‌های استانی و شهرستانی به موجب مواد زیر تأسیس می‌شوند:

صندوق استان

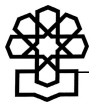
ماده (۲۴)

مدیر صندوق استان با حکم مدیرعامل صندوق منصوب می‌شود.

ماده (۲۵)

وظایف و اختیارات مدیر صندوق استان به شرح زیر است:

- ۱-۲۵. پیشنهاد تأسیس صندوق شهرستان در سطح استان به مدیرعامل صندوق.
- ۲-۲۵. شرکت در جلسات تصمیم‌گیری استان.
- ۳-۲۵. هماهنگی امور محوله به صندوق‌های شهرستان با استاندار و سایر مقامات ذیصلاح استان.
- ۴-۲۵. ابلاغ دستورالعمل‌ها و سیاست‌های کلی صادره از سوی صندوق به صندوق‌های شهرستان در سطح استان.
- ۵-۲۵. ایجاد هماهنگی لازم بین صندوق‌های شهرستان در سطح استان.
- ۶-۲۵. جمع‌آوری آمارهای مالی سالیانه از صندوق‌های شهرستان و تهیه آمارهای مالی تلفیقی به همراه اظهارنظر نسبت به آنها و ارسال به صندوق.
- ۷-۲۵. نظارت بر حسن اجرای امور صندوق‌های شهرستان.

- ۸-۲۵. ارسال گزارش‌های دوره‌ای (اعم از بودجه‌ای، عملکردی، مالی، اداری، استخدامی و...) از وضعیت صندوق استان به صندوق.
- ۹-۲۵. اظهارنظر در خصوص مدیران عامل و اعضای هیئت‌مدیره پیشنهادی صندوق‌های شهرستان.
- ۱۰-۲۵. بررسی بودجه صندوق‌های شهرستان و ارائه گزارش‌های تحلیلی برای ارکان صندوق‌های شهرستان و مسئولان صندوق.
- ۱۱-۲۵. ایجاد هماهنگی بین بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و سازمان‌های خصوصی در سطح استان جهت افزایش میزان تسهیلات و سرمایه‌گذاری در شهرستان‌ها.
- ۱۲-۲۵. تهیه گزارش از عملکرد هیئت‌مدیره صندوق‌های شهرستان و ارسال آن به صندوق.

صندوق شهرستان

ماده (۲۶)

صندوق هر شهرستان به پیشنهاد مدیر صندوق استان و تصویب مدیرعامل صندوق تشکیل می‌شود. صندوق شهرستان به تناسب حجم عملکرد، جمعیت شهرستان، میزان جذب اعتبارات و سپرده‌ها، حجم سرمایه‌گذاری و سایر شاخص‌هایی که به وسیله مدیرعامل صندوق تعیین می‌شود، به سه سطح سازمانی طبقه‌بندی می‌شوند. تشکیلات، میزان اعتبارات و تسهیلات قابل استفاده و حجم سرمایه‌گذاری قابل قبول بستگی به سطح سازمانی صندوق شهرستان خواهد داشت.

ماده (۲۷)

تشکیلات صندوق شهرستان عبارت است از:

- الف) هیئت‌مدیره صندوق شهرستان.
- ب) مدیرعامل صندوق شهرستان.

ماده (۲۸)

اعضای هیئت مدیرعامل صندوق شهرستان از بین ساکنین هر شهرستان و بنا به پیشنهاد استاندار پس از تصویب هیئت‌مدیره صندوق و با حکم مدیرعامل صندوق برای مدت سه سال منصوب می‌شوند. ریاست هیئت‌مدیره صندوق شهرستان برعهده فرمانداران شهرستان‌هاست.

تبصره «۱» - ترکیب و تعداد اعضای هیئت‌مدیره صندوق شهرستان در آیین‌نامه اجرایی تشکیلات استانی پیش‌بینی خواهد شد.

تبصره «۲» - عزل مدیرعامل و اعضای انتخابی هیئت‌مدیره صندوق‌های شهرستان با مدیرعامل

صندوق است.

تبصره «۳» - جلسات هیئت مدیره صندوق شهرستان حداقل یکبار در ماه با حضور سه چهارم اعضا و با دعوت مدیرعامل تشکیل می‌گردد و تصمیمات آن با اکثریت نصف به علاوه یک آرای حاضرین معتبر است.

ماده (۲۹)

وظایف هیئت مدیره صندوق شهرستان عبارت است از:

- ۱-۲۹. تعیین اولویت‌ها و خط‌مشی‌ها با رعایت سیاست‌ها و خط‌مشی کلی صندوق.
- ۲-۲۹. بررسی و ارائه گزارش آماری از عملکرد صندوق شهرستان.
- ۳-۲۹. نظارت بر نحوه اجرای دستورالعمل‌ها و روش‌های اجرایی.
- ۴-۲۹. بررسی پیشنهادات مدیرعامل صندوق‌های شهرستان و اظهار نظر در این مورد.
- ۵-۲۹. ایجاد زمینه مشارکت مردم در سرمایه‌گذاری و سپرده‌گذاری.
- ۶-۲۹. بررسی زمینه‌های مربوط به سرمایه‌گذاری در سطح شهرستان در چارچوب سیاست‌های کلی ابلاغ شده.
- ۷-۲۹. اتخاذ تصمیم نسبت به نحوه اجرای دستورالعمل‌ها در چگونگی پرداخت تسهیلات و وصول مطالبات و جذب منابع در شهرستان.
- ۸-۲۹. ارائه گزارش‌های تحلیلی و پیشنهاد در خصوص مطالبه وجوه مشکوک‌الوصول و لاوصول به هیئت مدیره صندوق.

ماده (۳۰)

وظایف مدیرعامل صندوق شهرستان عبارت است از:

- ۱-۳۰. دریافت سیاست‌ها، دستورالعمل‌ها و روش‌های اجرای امور از طرف مدیر صندوق استان.
- ۲-۳۰. تهیه و تنظیم بودجه صندوق شهرستان و ارسال آن به هیئت مدیره صندوق شهرستان جهت تصویب.
- ۳-۳۰. اجرای خط‌مشی‌ها و تصمیمات هیئت مدیره صندوق شهرستان در قالب سیاست‌های کلی صندوق مرکزی.
- ۴-۳۰. تهیه آمار و اطلاعات عملکرد صندوق و ارسال آن به هیئت مدیره جهت تأیید.
- ۵-۳۰. نمایندگی صندوق در مجامع و مراجع قضایی و اداری.
- ۶-۳۰. پیگیری وصول مطالبات معوق و مشکوک‌الوصول صندوق شهرستان منجمله از طریق

مراجع قضایی.

۳۰-۷. پیشنهاد عزل و نصب کارکنان صندوق شهرستان به مدیر صندوق استان.

ماده (۳۱)

صندوق‌های شهرستان تابع مقررات مندرج در این آیین‌نامه و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی و استخدامی صندوق می‌باشند که به وسیله مدیر صندوق استان ابلاغ می‌گردد.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده (۳۲)

سال مالی صندوق از اول فروردین‌ماه هر سال تا پایان اسفندماه همان سال می‌باشد (به استثنای سال اول تأسیس که از تاریخ تشکیل تا آخر اسفندماه همان سال خواهد بود).

ماده (۳۳)

مازاد درآمد بر هزینه و مانده منابع مالی صندوق در هر سال مالی با تصویب هیئت‌امنا حسب مورد به حساب ذخایر یا منابع صندوق اضافه می‌گردد.

ماده (۳۴)

صورت‌های مالی صندوق که مورد رسیدگی بازرسی قانونی (حسابرس) صندوق قرار گرفته باشد، حداقل سی روز قبل از تشکیل جلسه سالانه هیئت‌امنا باید از طریق هیئت‌مدیره در اختیار بازرسی صندوق قرار گیرد تا پس از رسیدگی از طرف بازرسی در قالب یک گزارش توسط هیئت‌مدیره به هیئت‌امنا تسلیم گردد.

ماده (۳۵)

هرگونه تغییر در این آیین‌نامه با تصویب اکثریت اعضای هیئت‌امنا و پس از تنفیذ رئیس هیئت‌امنا لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده (۳۶)

این آیین‌نامه مشتمل بر ۳۶ ماده و ۹ تبصره در تاریخ ۱۳۸۶/۵/۱ به تصویب هیئت‌امنا صندوق رسید و از تاریخ تصویب لازم‌الاجراست.

اصلاحیه اول:

ماده (۲) - صندوق مؤسسه‌ای اعتباری و دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل است.
اصلاحیه ماده (۲) - صندوق مؤسسه‌ای مالی و اعتباری و دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل است.

۵. محاسبه ارزش اسمی و واقعی پول پرداخت شده توسط دولت

فروض:

۱. پرداخت اولیه برای هر نفر در هر سال ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

۲. پرداخت سالیانه سال‌های بعد برای هر نفر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال

۳. دوره پرداخت ۲۰ سال

۴. نرخ اسمی سود سالیانه ۱۵ درصد

حجم ظاهری پول پرداخت شده $= ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ + (۱,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۹) = ۲۹,۰۰۰,۰۰۰$

$$\text{ارزش اسمی پول پرداخت شده توسط دولت در سال بیستم} = ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ (۱/۱۵)^{۲۰} + ۱,۰۰۰,۰۰۰ \left[\frac{(۱/۱۵)^{۱۹} - ۱}{۰/۱۵} \right]$$

$$= ۱۶۳,۶۶۵,۳۷۴ + ۸۸۹,۲۱۱,۸۱۱$$

$$= \text{ریال } ۲۵۱,۸۷۷,۱۸۵$$

به عبارت دیگر ارزش اسمی پول پرداخت شده توسط دولت در سال بیستم با نرخ سود سالیانه ۱۵ درصد حدود ۲۵ میلیون تومان خواهد بود. ارزش واقعی این مبلغ بستگی به نرخ تورم سالیانه خواهد داشت. زیرا ارزش واقعی این پول در سه حالت نرخ تورم ۱۰، ۱۵ و ۲۰ درصدی (سالیانه) محاسبه شده است:

$$\text{الف) با نرخ تورم سالیانه ۱۰ درصد (الف)} = \frac{۲۵۱,۸۷۷,۱۸۵}{(۱/۱۰)^{۲۰}} = ۳۷,۴۳۹,۹۳۹$$

$$\text{ب) با نرخ تورم سالیانه ۱۵ درصد (ب)} = \frac{۲۵۱,۸۷۷,۱۸۵}{(۱/۱۵)^{۲۰}} = ۱۵,۳۸۹,۷۶۶$$

$$\text{ج) با نرخ تورم سالیانه ۲۰ درصد (ج)} = \frac{۲۵۱,۸۷۷,۱۸۵}{(۱/۲۰)^{۲۰}} = ۶,۵۶۹,۹۷۸$$

به عبارت دیگر اگر نرخ تورم سالیانه ۱۰ درصد باشد، ارزش واقعی (حال)، ۲۵ میلیون تومان فوق در سال بیستم حدود ۳ میلیون و ۷۴۰ هزار تومان خواهد بود (در صورتی که نرخ تورم ۱۵ درصد باشد، ارزش حال مبلغ فوق ۱/۵ میلیون تومان تقلیل خواهد یافت). اگر نرخ تورم ۲۰ درصد (بالتر از نرخ سود ۱۵ درصدی) باشد، ارزش حال به حدود ۶۶۰ هزار تومان کاهش خواهد یافت.

شماره مسلسل: ۱۰۳۵۷

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: ارزیابی طرح تأمین آتیه مهر

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه (گروه بودجه)

تهیه و تدوین: محمدتقی فیاضی

همکار: محمدرضا مالکی

ناظر علمی: محمد قاسمی

اظهار نظر کنندگان: عباس محسنی، بیژن رحیمی‌دانش، اکبر شکوهی، ناهید حکیم شوشتری

متقاضی: احمد توکلی (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۵/۲۳